

ACİL DURUM

DAISY HILDYARD

ÇEVİREN: SERKAN GÖKTAŞ

livera
yayınevi

Daisy Hildyard, ilk romanı *Hunters in the Snow*, Somerset Maugham Ödülü'nü ve ABD Ulusal Kitap Ödülleri'nde '35 yaş altı 5 yazar' onur ödülünü aldı. Yeryüzündeki tüm yaşamlar arasındaki sınırların çözülüşünü zekice ve berrak bir şekilde anlattığı *The Second Body* adlı denemesi 2017 yılında Fitzcarraldo Editions tarafından yayımlandı. Ailesiyle birlikte doğduğu yer olan Kuzey Yorkshire'da yaşamaktadır.

Serkan Göktaş, 1979 Gölcük Kocaeli doğumlu. Hacettepe Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Bölümü lisans ve yüksek lisans mezunu. 2000 yılından bu yana çeşitli yayınevlerinden birçok kitap çevirisi yayımlandı.

Dışarıya tek başıma çıkabilecek kadar büyüdüğümde, bir ilkbahar akşamı, köyün hemen dışındaki taşocağının yukarısında otururken karşı yamaçtan iri bir toprak parçasının kopup aşağıdaki su birikintisine yuvarlandığını gördüm. Toprak parçasının koptuğu yerde duvar kabartmalarını andıran bir hayvan yuvası ortaya çıktı, dış cephesi bombalanarak yıkılmış bir eve benziyordu. İçinde, duvar kâğıdı ya da sarkan kablolar yerine, çeperleri tüyler ve çürümüş yapraklarla kaplı küre şeklinde bir oyuk ve bu oyuktan çıkarak köklerin arasından geçen kanallar vardı; tek bir istisna dışında: Toprağın derinlerine doğru alçalıp sert bir kavisle V şeklinde genişledikten sonra tekrar yükselmeye başlayan uzun bir tünel. Yukarı yönelen bu kanalın içinde kahverengi tüylü ufak bir hayvan vardı. Fare mi, köstebek mi, yoksa bir su sıçanı mı kestiremiyordum.

Bu yaratığın paralelinde, taşocağı yatağındaki su birikintisinin üstünde dişi bir kerkenez süzülüyordu. İki yaratık birbiriyle göz hizasındaydı. Kerkenez diğer hayvandan az daha hızlı hareket ederek yana yattı ve yükseldi. Sonra hayvan toprağın içinde yukarı tırmanınca görüş alanımdan çıktı; kerkenez ise havada yükselmeye devam etti, ta ki bir anda duruverinceye kadar. Havada öylece asılı duruyor-

du, sanki biri kumandanın duraklat düğmesine basmıştı. Bir o yana bir bu yana hafifçe eğilerek havadaki konumunun belli belirsiz de-ğişmesi, bir hava akımına karşı koymaya çalıştığını gösteriyordu.

Bakışlarımı ondan ayırmadan olabildiğince dikkatli bir şekilde yavaşça ayağa kalktım ve taşocağını yukarıdan çevreleyen patika bo-yunca ilerledim. Ani bir hareket yapmamaya ve kuşu ürkütmemek için aramızda yeterli mesafe bırakmaya özen gösteriyordum. Beni görebiliyor olmalıydı. Olduğu yerde durmaya devam etti.

Patikada hayvanı yine gördüm – iri bir erkek tarlafaresi, patika-dan aşağıya doğru çıkıntı yapacak şekilde sarkan kuru ot yığınının altında saklanıyordu. Kerkenezin görüş alanında değildi. Hepimiz ilk hareketi kimin yapacağını görmek için bekliyorduk. Akşamüstü-nün berrak bronz ışıkları altında serin bir yel esiyordu. Otlar titreşiyordu. Sonra tarlafaresi aniden ileriye atıldı, açıklığa çıkıp tekerlek izlerinin ortasında, en korunmasız olacağı yerde durdu. Patikanın ortasında otların bir ada oluşturacak şekilde toplandığı bir yer vardı, açıklığın geri kalanıysa daha uzun otlarla kaplıydı. Tarlafaresinin bej rengi tozların üzerinde kopkoyu göze çarpabileceği çıplak ve açık tek alan burasıydı. Patikanın kenarında bir ağaç gibi dikiliyordum. Ne-redeyse ayaklarımın dibindeydi.

Kerkenez kurduğu dengeyi bozarak bedenini yana yatırdı. Hava-da bir kavis çizip bu kez tarlafaresinin tam üzerinde asılı kaldı. İyice alçalmış olan gün ışığı gölgesini uzağa, farenin görüş alanından öte-ye düşürüyordu. Fare hâlâ yerinden kıpırdamıyordu. Onu artık be-lirgin bir şekilde görebiliyordum; minik, keskin hatlı bir bedeni var-dı: meşe palamudu yüksüğünü andıran kulaklar, dört bir yana uza-nan incecik bıyıklar ve ufacık, el biçiminde ayaklar. Bedeni baştan ayağa şiddetli bir titremeye tutulmuştu. Hareket edemiyormuş gibi görünüyordu. Kerkenez yine duraklat tuşuna basmıştı ve bakışlarım bir aşağı bir yukarı hareket ederek tıpkı katlar arasında hareket eden

bir asansör gibi bu ikili arasında mekik dokuyordu. İçimde bir sevginin kabarmaya başladığını hissettim, tarlafaresinin minikliğiyle tezat oluşturan genişlikte ve yoğunlukta bir sevgiydi ve tam o esnada onu kurtarabileceğimi fark ettim.

Bunun ne anlama geleceğini biliyordum çünkü daha önce de yapmıştım. Bahçemizde yaşayan o iri, siyah tavşanın bir yuva dolusu yavrusu olduğunda annemle babam bana onlara dokunmamamı söylemişlerdi. Tavşan kümesinin dışında oturup, anneleri yan yattığında yavruları görmeyi beklerdim. Günden güne değişip dönüşerek anne babalarının narin bir benzeri hâline gelme sürecinde olan minik, pembe yaratıklardı. Aşağı yukarı bir haftalık olduklarında, parlak siyah tüylerinin altında derileri hâlâ görülebilirken, annem onlara neden dokunmamam gerektiğini anlattı: Üzerlerinde yabancı bir koku olursa tavşan yavrularını yermiş. Ellerimi kaldırıp kokladım. Herhangi bir koku duymadım, en fazla hafif bir sabun kokusu. Annem gidince tavşanları izlemek için bir süre daha kaldım. Sonra yavrulardan birini cebime attım, kümesin kapısını kapatıp yol boyunca koşarak Clare'in bahçesine daldım. Clare orada değildi ama Nic elinde bir kupa dolusu çay ve bisküviyle arka basamaklarda oturuyordu, hemen yanındaki tuğlanın üzerinde yanan bir sigara duruyordu. Nic hep orada oturur, Clare'in okuldan dönmesini bu şekilde bekledi. Bahçe kapısını kapatıp temkinli bir şekilde patika boyunca onun yanına kadar ilerlerken beni tanıdığına dair bir işaret bekledim, fakat benim varlığım onu pek alakadar etmişe benzemiyordu, hâlâ omuzlarımın üzerinden geriye doğru bakıyordu. Dönüp arkama baktım ama tarlaların ve taşocağının ardında batmakta olan güneş dışında hiçbir şey yoktu. Gözlerinden birinin dış çeperinin hemen altında, gözünün şeklini hafifçe etkileyen ufak, sarımsı bir yara izi olduğundan yüz ifadesinde hep bir tuhafılık vardı fakat o esnada güneşe doğru bakıyordu ve kahverengi iris tabakası alev almış gibiydi, sanki al-

tın ve portakal rengi elmaslar eriyip yüzüne, körlerinkine özgü ışıltılı ve sert bir ifade veriyordu ve ondan korktuğumu hissettim. Sonra bu duygu geçti ve, “Merhaba, Clare oynamaya gelecek mi?” dedim.

Nic merhaba demedi ya da hayatımın o döneminde yetişkinlerin benimle konuşurken kullandığı o hoşgörülü fakat gerçekdışı tonla da konuşmadı. Dosdoğru güneşe bakmaya devam ederek dalgın dalgın bana Clare’in henüz eve gelmediğini çünkü okuldan sonra büyükannesinin evine gittiğini, beklemek istersem Adam’ın içeride çizgi film izlediğini söyledi.

Ön taraftaki odada Adam televizyonun dibine kadar sokulmuş, ahşap bloklardan etrafına ördüğü alçak bir duvarın ortasında bağdaş kurmuş oturuyordu. Hemen arkasına, dizlerimin üzerine çöktüm ve birlikte sessizce oturup önce elektrik verilen, ardından giyotinle kafası kesilip tekrar yapılandırılan, gözleri çıkarılan ve bir kamyon tarafından ezilen bir sincabı izledik; ta ki Nic perdeleri açıp sesi kısarak çaya kalmak isteyip istemediğini sorana ve ben de evet deyinceye kadar. Bana annem babam kızarmı diye sordu ama yanıt vermedim. Sonra pat diye bir ses duyuldu.

Clare’in okul çantası kapının önündeki paspasın üzerindeydi ve açık kapının eşiğinde Clare’in silueti seçilebiliyordu.

“Evin yan tarafında neden merdiven var?” diye sordu.

Nic, Clare’e babasının yağmur oluğundaki bir deliği tamir ettiğini söyledi.

“Adam,” dedi Clare. “O merdivenden yukarı tırmanmak ister misin?”

Adam etrafına kurduğu barikatı devirerek Clare’e kadar paytak paytak yürüdü ve Clare onun elinden tuttu. Birlikte dışarıya çıktılar, ben de peşlerinden gittim.

Adam yavaş yavaş tırmanırken Clare’le birlikte aşağıda merdiveni tutuyorduk. Merdivenin basamakları bir yere varıyormuş gibi görün-

müyordu – çatıya kadar uzanmıyordu ve evin yan tarafında, epey yüksekte sadece bir tane buzlu camlı pencere vardı. Kırmızı tuğlaların arasındaki sıva düzgün ama karmaşık bir şekil oluşturan bir yosun tabakasıyla kaplıydı, koyu yeşil bir labirent gibiydi. Aşağıda, toprağın yakınında yosun tabakası daha gürdü ve bastona benzer sarı renkli kıllar yüzeyden dışarıya doğru uzanıyordu. O durağan, gölgemsi yumuşaklıklarına bakarken yoğun bir sakinlik hissine kapıldım. Hemen üzerimdeki duvarın üst kısmında, güneşin doğrudan tuğlalara vurduğu yerlerde kuruyup çatlak, soluk bir renk almışlardı fakat diğer tarafta, Clare’in başının yukarısında bu cesetler canlanmış gibiydi. Bu bir mucize değildi: Oluktaki görünmeyen sızıntı, evin yan tarafından aşağıya doğru genişleyerek kendini gösteriyordu. Bu da tuğlaların üzerinden ilerleyen yosunları canlandırmış, ıslandıkça kalınlaşıp tıpkı deniz yosunları gibi zümrüt rengi ve siyah tonlara bürünmelerine neden olmuştu. O yaşta bile bu durumun duvar için iyi olmadığını biliyordum. Yosunların içimde bir his olarak uyandırdığı sakinliğin aslında bir tempo olduğunu fark etmiştim – ritmi kaçırmıştık. Ben sabahlar ve haftalar, aylar ve akşam yemekleri arasında ilerlerken yosunlar benim zaman çerçevemin dışında bir yerde kendi tuhaf cansızlık ve yayılma dönemlerini takip ediyorlardı.

Duvara sırtımı döndüğümde Clare’in başı neredeyse benimkine degecek kadar yakındı, çenesini eğmiş, ıslıl ıslıl gözlerle bakıyordu. Gözleri annesininkilerden çok daha koyu, neredeyse simsiyahtı. Ağızım açık bakakalmış olmalıyım çünkü çenesini aptal insanların yaptığı gibi düşürerek ne var dercesine bana baktı. Cebimde bir şeyin hareket ettiğini hissettim.

“Ah, baksana şuna,” dedim.

Merdivenden bir adım uzaklaşıp minik tavşanı cebimden çıkardım. Onu kapalı avucumun içinde tutarken parmaklarım etrafında gevşek bir tünel oluşturuyordu. O an birden tavşan yavrusunu gös-

terme hevesim kaçırverdi. Ya terleyen ellerimden ötürü ya da kendi sidiğiyle ıslandığından dolayı ipeksi tüyleri ilk baştakine kıyasla daha nemli ve diken dikendi. Clare bu duraksamam karşısında kaşlarını kaldırıncaya elim neredeyse irademim dışında çiçek gibi açılıverdi. Tavşanın kulakları dümdüz olmuştu. Tomurcuktan patlayan ilk yapraklar gibi incecik ve tüylüydüler.

“Geri koy, yoksa ölür,” dedi Clare.

Tavşana benim baktığımı söyleyince Clare aşırı akılcı bir ifadeyle homurdanıp gözlerini devirdikten sonra bana laf anlatılamayacağını söyledi.

Yukarıdan bir yerden keskin bir ses duyuldu: “Clare, kardeşini aşağı indir yoksa kafasını yaracaksın.”

Başımı kaldırıp baktım. Banyo penceresi tıpkı bir posta kutusu gibi öne doğru açılmıştı. Nic'i göremiyordum.

Onu duymazdan geldik. Clare, Adam düşecek olursa onu tutabilmeye hazır olmak üzere bir kolunu merdivene yasladı fakat Adam güvendeydi, yumuk yumuk elleri ve düz tabanlı ayaklarıyla tırmanmaya devam ediyordu. Duvar cephesine ulaşınca kadar tırmanmaya devam etti. Sonra ben eve gidip tavşanı geri koydum. Annem Clare'lere çaya gidemeyeceğimi çünkü benim için bir şeyler hazırladığını söyledi.

Ertesi gün tavşanları görmeye gittiğimde anne tavşan kafesinde tek başınaydı. Gerçekten iri bir tavşandı. Bir süre onu izledim. Sakin sakin karahindiba yaprakları kemiriyordu ve içimde ona karşı bir yakınlık hissettim çünkü birlikte yapmıştık, o muazzam ilgimizle yavruları birlikte yok etmiştik. Bugün bile ilkelerinin onu kendi kendini yok etmeye zorlaması ve hayatta kalmak için ihtiyaç duyduğunun çok ötesine geçen iştahının boyutlarıyla benim için son derece insani bir görüntü çiziyor. Tavşanın bir insana benzediğini kastetmiyorum elbette, daha ziyade ilkeler ve iradenin diğer pek çok özellik

gibi (hafıza, sevgi) makul bir tanımla salt insanlara özgü olmadığını söylemek istiyorum. Tüm yaratıkların belli bir karakteri vardır.

Okula gitmeye başladığımda servis otobüsünden inince eve kadar yürümem gerekiyordu, bu da Grace ve Matthew'un köpekleri Asker'in yaşadığı ve çitlerle çevrili olmayan ön bahçelerinden geçmem gerektiği anlamına geliyordu. Asker'den korkuyordum çünkü ne zaman biri evin önünden yürüyerek geçse heyecanla havlayarak koşmaya başlıyordu ve bana göre devasa boyuttaydı – meyilli bahçeden aşağıya doğru koşarken arkasında akarcasına uçuşan pekmez rengi tüyleri vardı. Yaşlıydı, buruş buruş çenesi iyice gevşeyerek sivri arka dişlerini ortaya çıkarmıştı. Korkutucu olansa en savunmasız olduğu yer, yani karın kısmıydı; tamamen tüysüz ve alacalı kahverengiyle mor karışımı bir renkteydi ve şişkin meme uçları görünüyordu. Bana iyi davranan Grace ve Matthew, onun yalnızca oyun oynadığını söylüyorlardı ve gerçekten de asla kaldırıma atlamıyor ya da ön bahçenin bizim tarafına geçmiyordu – oysa arada çit olmadığı için bunu rahatlıkla yapabiliirdi. Fakat sınırlara saygı duymasına rağmen kendimi Asker'in bedeninin altında bulduğum o görüntü aklımda her canlandığında tedirgin oluyordum. O tüysüz kısım tiksindirici bir şekilde benim karnıma dokunurken yüzümün dibine kadar sokulmuş ağzından iplik gibi salyalar sarkıyordu. Bu görüntü o kadar canlı ve detaylıydı ki bir rüya mı yoksa bir anı mı olduğunun hiçbir önemi kalmıyordu. Bu yüzden evimize uzanan yola çıkmadan hemen önce sağa dönüp saat yönünün tersine ilerleyerek bloğun çevresinden dolaşmaya ve evime Asker'in önünden geçmeden diğer taraftan gitmeye başladım.

Bu rotada köyün arka tarafında kalan Alice'in evinin ve Clare'le birlikte içine bir şeyler sakladığımız ağaç kovuğunun önünden geçiyordum. Bunu kütüphaneden aldığım bir kitapta okumuştum ve bu hikâyeye yavaş yavaş gerçekliğime karıştı ve gerçekliğim gerisingeri dönüp hikâyeyeyle birleşirken birbirlerini yeni baştan yarattılar. Anne

babaları ayrı olan çocuklarla ilgili bir kitabı okurken aklıma, Clare'le birlikte gizli bir yere birbirimiz için birtakım mesajlar ve nesnelere bırakabileceğimiz fikri gelmişti. Clare bu ağaçta karar kıldı. Benden yaşça büyüktü ve karar verme konusunda çok iyiydi. Bana kesin bir ifadeyle cadı ağacını kullanacağımızı söylediğinde, Alice Gray'in evinin arka köşesinde bulunan dışbudak ağacından bahsettiğini anlamıştım ve her ne kadar bunu daha önce hiç düşünmemiş olsam da Clare'in ona verdiği isim çok oturuyordu. Dışbudak başka birinin arazisinde olsa çoktan kesilirdi – o ürkütücü ihtişamını hissetmeden yanından geçmeniz mümkün değildi, her ne kadar ölü olsa da ağaç yine de bir şekilde capcanlıydı. Kalın gövdenin iki yanından bel vererek çıkan gevşek taş duvarın içinden geçiyordu ve en üstteki ince dalları binalardan bile yüksekteydi, dalların uçları bir spazmın ortasında donakalmış gibi gökyüzüne uzanıyordu, siyaha kesmiş gövdesi çürüyordu. Ağacın üzerinde yıl boyu küçük beyaz mantarlar ve kayısı renkli irice mantarlar vardı ve odunun uzun, zorlu öğütülme sürecine girişmiş sporlar ve enzimler ağaca büsbütün donuk bir görünüm veriyordu, öyle ki cansızlığı yaşamla aydınlanıyor gibiydi.

İnsanlar Alice'in cadı olduğunu söylüyordu, oysa yaşı o kadar yoktu. Bedeninin bir yanı diğeriyle uyum içinde değildi – ağzının bir kenarı diğerdenden daha sarkıktı ve o taraftaki ayağını sürüyerek yürüyebiliyordu. Çocuklar arasında, rüzgâr değiştiğinde onun surat asmaya başladığı bilinirdi. Kısa saçları ve yuvarlak gözlükleri vardı ve uzun, kumaş bir yelekle asker pantolonları giydiğinden küçük bir adamı andırıyordu. Zili çalıp kaçma oyunu oynadığımızda genelde onun kapısına meylederdik. Çocukların farklı olanlara zulmetme içgüdüleriyle yaptıkları önemsiz eziyetlerden biriydi. Tabii bunun altında mutlaka bir tepki alacağımızı bilmek de yatıyordu: Alice asla dışarı çıkmazdı. Her zaman mutfağında, arka kapının hemen yanında olduğundan her daim el altındaydı.